

Yhteysviranomainen
Lupa- ja valvontavirasto
kirjaamo@lvv.fi

Luonnonsuojelulain 35 §:n mukainen lausunto, Halmemäen tuuli-voimahanke, Infinergies Finland Oy, Lapinniemen Natura-alue (FI1101803), Kärsämäki.

Natura-arviointi on toteutettu Halmemäen tuulivoimahankkeen YVA-menettelyn yhteydessä. Natura-arviointi on päivätty 5.5.2025, ja sen on laatinut Ramboll Finland Oy. Arviointi sisältää arvioinnit Lapinniemen ja Kärsämäenjävien Natura-alueille, joiden läheisyyteen hanke sijoittuu.

1 Lapinniemen Natura 2000-alue

Lapinniemen Natura-alue on pinta-alaltaan 31 hehtaaria, ja se on edustava vanhojen metsien kohde Pohjois-Pohjanmaalla. Se on Latvakankaan lisäksi ainoita jäljellä olevia vanhoja metsiä Kärsämäen kunnassa.

Natura-tietolomakkeen taulukossa 3.1 on alueen suojeluperusteiksi merkitty ainoastaan yksi luontotyyppi: luonnonmetsät (9010). Sen suojelutavoitteena on vähintäänkin alueen merkityksen säilyttäminen osana verkostoa. Lisäksi alueen suojelussa ja hoidossa painotetaan seuraavaa tavoitetta: alueella vallitseva luontotyyppien ja lajien sekä niiden elinympäristöjen tila säilytetään turvaamalla luonnon omien prosessien mukainen kehitys,

1.1 Natura-arviointi

Arvioinnin kohteena oleva hanke

Infinergies Finland Oy suunnittelee 68 (VE1) tai vaihtoehtoisesti 55 tuulivoimalan (VE2) suuruisen maatuulivoimapuiston rakentamista Kärsämäen Halmemäen alueelle. Hankealueen pinta-ala on noin 8 200 hehtaaria. Tuulivoimalan suunniteltu napakorkeus on noin 200 metriä ja roottorin halkaisija noin 240 metriä kokonaiskorkeuden ollessa tällöin korkeintaan 320 metriä.

Tuulivoimaloiden lisäksi alueelle tullaan rakentamaan tarvittavat rakennus- ja huoltotiet. Tuulipuiston sisäiseen sähkönsiirtoon tarvittavat maakaapelit sijoitetaan pääsääntöisesti huoltoteiden yhteyteen. Lisäksi hankealueelle rakennetaan yksi tai useampi sähköasema, joilla vaihtoehtoisia paikkoja on kolme.

Tuulivoimapuiston liittämiseksi kantaverkkoon tarkastellaan yhteistä sähkönsiirtoreittiä hankealueen eteläpuolella sijaitsevan Hautakankaan-Harvankankaan tuulivoimapuiston kanssa. Halmemäen hankealueelta Hautakankaan-Harvankankaan sähköasemalle lähtevälle liityntäjohdolle on kolme reittivaihtoehtoa (C, D ja D2), joissa kaikissa

sähkönsiirto toteutetaan uudella 400 kV ilmajohtolla, joka kulkisi hankealueelta etelään uudessa johtokäytävässä 5–9 kilometrin matkan. Ilmajohto vaatii noin 62 metriä leveään johtoalueen.

Lähimpien suunniteltujen tuulivoimaloiden lyhimmat etäisyydet Natura-alueen rajasta ovat noin 604 metriä. Etäisyys lähimpään suunniteltuun voimalinjareittiin on puolestaan 5,68 kilometriä. Metsäsaaren alueelta suuntautuva huoltotievaihtoehto kulkee aivan Natura-alueen itäpuolella paikoin rajaten Natura-aluetta.

Arvioinnissa esitetty näkemys Natura-alueeseen kohdistuvista vaikutuksista

Natura-arviointi perustuu alan tutkimustulosten lisäksi seuraavaan aineistoon:

- Natura- ja NATA-tietolomakkeet
- Halmemäen hankkeen YVA-menettelyn yhteydessä laaditut selvitykset
- Lajitietokeskuksen ja Paikkatietoikkunan aineistot

Vaikutukset suojeluperusteena oleviin luontotyypeihin

Natura-alueen läpi virtaavan ojan valuma-alueelle ei sijoitu tuulivoimaloita, mutta käytettävää jo olemassa oleva tietä sijoittuu noin 1 100 metriä valuma-alueelle. Natura-alueen kohdalle sijoittavan tien varrelle ei ole tarvetta kaivaa maakaapeleita, mutta mahdollisia voimaloiden kuljetuksia ja huoltotöitä varten tietä voidaan joutua parantamaan. Voimalat, tiet ja muut rakenteet eivät muuta Natura-alueelle päätyvien valumavesien määriä tai valuma-alueen pinta-alaa, mutta mahdollinen tien parannus voi aiheuttaa kiintoaine-, humus- ja ravinnepäästöjä pintavesiin. Osa päästöistä voi kulkeutua myös Natura-alueelle ja siellä jo olemassa oleviin ojiin. Myös metsäautotien parantamisesta ja käytöstä muodostuva pöly voi kulkeutua Natura-alueelle.

Teiden parannuksesta ja käytöstä muodostuvat vaikutukset luontodirektiivin liitteen I luontotyypeihin arvioidaan kuitenkin vähäisiksi, sillä mahdollisesti käytettävä tie ja siihen liittyvät rakenteet ovat jo olemassa olevia, samoin Natura-alueen halki kulkeva oja. Kuljetuksiin liittyvät vaikutukset vastaavat suuruusluokaltaan tietä käyttävien metsäkuljetusten vaikutuksia. Syntyviä vähäisiä vaikutuksia ei arvioida merkittäviksi suojeluperusteena oleville luontotyypeille. Muutoin hankealueen voimalat ja tiet sijoittuvat etäälle sekä Natura-alueen valuma-alueen ulkopuolelle, ettei niillä ole vaikutusta Natura-alueen vesitalouteen ja luontotyypeihin.

1.2 Lupa- ja valvontaviraston lausunto Natura-arvioinnista

Natura-arvioinnin asianmukaisuus

Natura-arviointi on luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdan mukaan tehtävä asianmukaisella tavalla. Luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdassa edellytetty arviointimenettely on toimeenpantu luonnonsuojelulain 35 §:llä. Luonnonsuojelulain 35 §:n mukaisen arviointi- ja lausuntomenettelyn tehtävänä on tuottaa objektiivista tietoa viranomaiselle sen

varmistamiseksi, että hanke ei yksin tai yhdessä muiden hankkeiden tai suunnitelmien kanssa merkittävästi heikennä Natura-alueen suojelun perusteena olevia luonnonarvoja.

Oikeuskäytännön mukaan asianmukainen arviointi sisältää täydellisiä, täsmällisiä ja lopullisia toteamuksia ja päätelmiä, joilla voidaan hälventää kaikenlainen perusteltu tieteellinen epäily ehdotettujen töiden vaikutuksista kyseessä olevaan alueeseen (mm. asiat C-236/01, kohdat 106 ja 113, C-127/02, kohta 59, C-304/05, kohta 69). Arviointia ei voida pitää asianmukaisena, jos alueen luontotyyppejä ja lajeja koskevat tiedot puuttuvat tai ne eivät ole luotettavia eivätkä ajantasaisia (mm. asia C-43/10, kohta 115). Natura-arvioinnin tulee muodostaa itsenäinen kokonaisuus, jossa johtopäätökset perustellaan täsmällisiin tieteellisiin seikkoihin perustuen. Vaikutukset suojelun perusteena oleviin luonnonarvoihin tulee arvioida yksin ja yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa (mm. asiat C-127/02, C-6/04, C-98/03, C-538/09).

Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että Natura-arviointi ei ole asianmukaisesti laadittu sen arvioimiseksi, heikentääkö arvioitu Halmemäen tuulipuisto niitä luonnonarvoja, joiden perusteella Lapinniemen alue on hyväksytty Natura 2000 verkostoon, tai ovatko esitetyt lievennystoimet riittäviä arvioitujen merkittävien heikennysten poistamiseksi. Arviointiin liittyviä puutteita on käsitelty tarkemmin seuraavassa osiossa.

Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että Natura-arviointia on täydennettävä seuraavalla tavalla:

- Arvioinnin tulee vastata luonnonsuojelulaissa 35 §:ssä säädettyjä vaatimuksia, ja siinä tulee noudattaa LUOPAS-oppaassa (Mäkelä & Salo 2024) sekä tässä lausunnossa mainituissa Euroopan komission tiedonannoissa annettuja ohjeita.
- Hankekuvauksen tulee olla selkeä ja yksiselitteinen. Natura-alueen läheisyyteen sijoittuvan tien suunnitellut parannustyöt sekä muut toimenpiteet tulee kuvata yksityiskohtaisemmin, jotta Natura-alueeseen kohdistuvia vaikutuksia voidaan tarkastella perusteellisemmin.
- Yhteisvaikutusten arvioinnissa on huomioitava kaikki kyseessä olevan Natura-alueen suojeluperusteiden kannalta olennaiset hankkeet ja suunnitelmat, jotka vaikuttavat arvioitavan hankkeen kanssa samoihin suojeluperusteisiin. Yhteisvaikutusten arviointi on laadittava suojeluperustekohtaiseksi
- Mahdollisten merkittävien heikennysten lieventämiskeinot ja niiden käyttö tulee määritellä ja perustella huolellisesti. Merkittävien haitallisten vaikutusten lieventämiseen ja sen tehokkuuden seurantaan on sitouduttava asianmukaisin keinoin.

Arvioinnin toteuttamistapa

Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että Natura-arvioinnissa esitetty hankevaihtojen kuvaus on riittävän kattava ja yksityiskohtainen voimaloiden ja sähkönsiirron osalta. Sen sijaan

Natura-alueen luonnonarvojen- ja olojen kuvailu on heikkoa. Jää epäselväksi, onko alueen luonnonarvot riittävällä tavalla tunnistettu eritoten hankealueeseen rajoittuvalta osalta.

Lupa- ja valvontavirasto pitää Natura-alueeseen rajautuvan metsäautotien parannustöiden kuvausta varsin puutteellisena, sillä näiden parannusten sisältöä ei käytännössä avata mitenkään. Arvioinnissa ei myöskään selkeällä tavalla esitellä tien nykytilaa tai sitä, millä tavalla ja kuinka pitkällä matkalla mainitut parannustyöt tulisivat sitä muuttamaan. Tämä jättää arviointiin huomattavaa epävarmuutta, eikä arviointia tämän vuoksi voida pitää asianmukaisesti laadittuna.

Hankkeen omien vaikutusten lisäksi asianmukaisessa arvioinnissa on hyvin olennaista määrittää, voiko tarkasteltava hanke synnyttää kumulatiivisia vaikutuksia yhdessä alueen muiden suunnitelmien ja hankkeiden kanssa. Euroopan komission ohjeistusten (C(2018) 7621 Final ja C(2021) 6913 Final) mukaisesti yhteisvaikutusten arvioinnissa on otettava huomioon suunnitelmat ja hankkeet, jotka on hyväksytty aikaisemmin mutta joita ei ole toteutettu tai saatettu päätökseen, tai joita on tosiasiallisesti ehdotettu.

Arvioinnin mukaan yhteisvaikutusten osalta on huomioitu Uposenmäen, Hautakankaan-Harvankankaan, Hautakankaan, Pilpankankaan, Nurmesnevan ja Riitamaan tuulipuistot. Kyseiset hankealueet on esitetty karttakuvassa, ja niiden etäisyydet Halmemäen lähimpään tuulivoimalaan taulukossa. Sen sijaan etäisyyksiä Lapinniemen Natura-alueeseen ei ole esitetty. Lupa- ja valvontavirasto korostaa, että Natura-arvioinnin kannalta keskeisiä hankkeita ja suunnitelmia ovat ne, jotka voivat vaikuttaa Natura-alueen suojeluperusteisiin, riippumatta siitä sijoittuvatko ne tarkasteltavan hankkeen läheisyyteen; tarkastelun tulisi siis olla ensisijaisesti Natura-alueelähtöistä, ei hankealueelähtöistä.

Tuulivoimahankkeiden lisäksi muita arvioinnin kannalta olennaisia hankkeita tai suunnitelmia ei ole mainittu. Lapinniemen Natura-alueen osalta esitetty yhteisvaikutusten arviointi on kuitenkin kuitattu yhdellä virkkeellä. Jää epävarmuutta siitä, onko muiden hankkeiden ja suunnitelmien mahdolliset vaikutukset voitu poissulkea vai onko kattava tarkastelu jäänyt kokonaan tekemättä. Lupa- ja valvontavirasto huomauttaa, että Natura-arvioinnissa yhteisvaikutuksia tulee tarkastella suojeluperustekohtaisesti, eikä se voi olla vain lyhyt toteamus arvioinnin lopussa. Tämän vuoksi Lupa- ja valvontavirasto katsoo, ettei yhteisvaikutusten arviointia voida pitää asianmukaisesti toteutettuna.

Arvio vaikutuksista Lapinniemen Natura-alueen suojelutavoitteisiin

Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että Halmemäen tuulivoimapuiston Natura-arvioinnin toteutustapaan liittyvien puutteiden vuoksi ei ole mahdollista muodostaa riittävää käsitystä hankkeen aiheuttamista vaikutuksista ja niiden merkityksestä Lapinniemen Natura-alueen suojelun ainoana perusteena olevan luontotyypin eli luonnonmetsien kohdalla. Lisäksi epävarmuutta jää muiden Natura-alueen suojelunperusteena olevaan luontotyyppiin vaikuttavien hankkeiden ja suunnitelmien tunnistamisesta. Natura-arviointi ei näin ollen anna edellytyksiä merkittävien heikentävien

vaikutusten poissulkemiseen yksin tai yhdessä muiden hankkeiden tai suunnitelmien kanssa.

Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että koska Halmemäen tuulivoimapuistosta yksin tai yhdessä muiden hankkeiden kanssa aiheutuvia merkittäviä heikentäviä vaikutuksia suojelun perusteille ei voida poissulkea, suunniteltua toimintaa ei voida katsoa Natura-alueen suojelutavoitteiden mukaiseksi.

Lupa- ja valvontavirasto ottaa uudelleen kantaa Natura-alueeseen kohdistuvien vaikutusten merkittävyyteen, kun Natura-arviointia on täydennetty niin, että se täyttää asianmukaiselle arvioinnille asetetut vaatimukset.

Lieventävät toimenpiteet

Natura-arvioinnissa tulee sitoutua asianmukaisiin lieventämiskeinoihin, jotta todennäköisesti merkittävä haitallinen vaikutus vältetään. Lupa- ja valvontavirasto myös muistuttaa, että Euroopan komission luontodirektiivin 6 artiklan säännöksiä käsittelevän ohjeen mukaan “lieventämistoimenpiteitä tarkastellaan 6 artiklan 3 kohdan yhteydessä, ja ne ovat kiinteä osa hankkeen eritelmiä tai edellytys hankkeen hyväksymiselle. Jokainen toimenpide on kuvattava yksityiskohtaisesti ja täsmennettävä, miten se poistaa tai vähentää todettuja haitallisia vaikutuksia ja miten, milloin ja kuka sen toteuttaa ja millaisia järjestelyjä otetaan käyttöön toimenpiteiden vaikuttavuuden seuraamiseksi ja tarvittavien korjaavien toimenpiteiden toteuttamiseksi.”.

Arvioinnissa ei ole tarkasteltu lieventämistoimenpiteitä Lapinniemen Natura-alueen kohdalla. Lupa- ja valvontavirasto kuitenkin toteaa, että koska arviointia ei voida pitää asianmukaisesti laadittu, ei myöskään lieventämistoimien tarvetta voida täysin poissulkea. Lieventämistoimien tarvetta, mitoitusta ja riittävyyttä voidaan arvioida vasta kun vaikutustenarviointi on toteutettu asianmukaisesti parhaaseen käytettävissä tietoon perustuen kaikissa hankevaihtoehdoissa.

Seuranta

Natura-arvioinnissa seurannalla varmistetaan lieventävien toimenpiteiden täytäntöönpanon onnistuminen (Komission tiedoksianto C(2021) 6913 Final). Seuranta on kohdennettava niihin suojeluperusteisiin, joiden heikentyminen on poissuljettu lieventävillä toimenpiteillä. Seurantasuunnitelma on oleellinen osa sellaista Natura-arviointia, jossa muuten mahdollisesti merkittäviä vaikutuksia lievennetään. Seurantasuunnitelman tulee sisältää odotettujen tulosten eli hypoteesien asianmukaisen dokumentoinnin.

Seurannalla ei voida korvata sitä, että Natura-arviointi- ja lausuntomenettelyn perusteella merkittävien vaikutusten syntymättä jäämisen on oltava varmaa (EUTI C-239/04, C-142/16). Tästä huolimatta Lupa- ja valvontavirasto pitää tärkeänä, että seuranta on riittävän laaja havaitsemaan myös yllättäviä vaikutuksia.

Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että koska arviointia ei voida pitää kokonaisuudessaan asianmukaisesti toteutettuna, ei lieventämistoimenpiteiden ja sitä myöten myöskään seurannan tarpeen osalta voida ottaa kantaa.

1.3 Lupa- ja valvontaviraston johtopäätös Natura-arvioinnista

Luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdan mukaan toimivaltaiset viranomaiset voivat antaa hyväksyntänsä suunnitelmalle tai hankkeelle vasta varmistuttuaan siitä, ettei suunnitelma tai hanke vaikuta kyseisen Natura-alueen koskemattomuuteen. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että hankkeelle voi myöntää luvan tai suunnitelman hyväksyä vain, kun Natura-alueen suojeluperusteena oleviin luontoarvoihin kohdistuvat merkittävästi heikentävät vaikutukset ovat poissuljettuja (LSL 39 §).

Lupa- ja valvontavirasto katsoo, ettei esitettyä vaikutusten arviointia voida pitää kokonaisuudessaan asianmukaisesti toteutettuna. Siksi arviointi ei anna edellytyksiä Halmemäen tuulivoimahankkeesta yksin tai yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa Lapinniemen Natura-alueen suojelun perusteena olevalle luontotyyppille aiheutuvien merkittävien heikentävien vaikutusten poissulkemiseen missään hankevaihtoehdossa.

Viranomainen ei saa myöntää lupaa hankkeen toteuttamiseen eikä hyväksyä tai vahvistaa suunnitelmaa. Mikäli hankkeen suunnittelua halutaan jatkaa, on vaikutusten arviointia täydennettävä, ja täydennetystä arvioinnista on pyydettävä uudet lausunnot luonnonsuojelulain 35 § mukaisesti.

2 Asian käsittelijät

Asian on esitellyt ylitarkastaja Veli-Matti Kangas ja ratkaissut ylitarkastaja Riikka Juutinen. Lausunto on hyväksytty sähköisesti. Merkintä hyväksynnästä on lausunnon viimeisellä sivulla.

3 Maksun peruste

Suoritemaksu on 249 euroa. Luonnonsuojelulain 35 §:ssä tarkoitettu Natura-arviointia koskeva lausunto on valtioneuvoston asetuksen (1177/2025) liitteen mukaan Lupa- ja valvontaviraston maksullinen julkisoikeudellinen suorite, josta peritään ajankäyttöön perustuva maksu (83 euroa/tunti). Lausunnon valmisteluun on käytetty kolme (3) työtuntia.

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että lausunnosta perittävän maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen oikaisua Lupa- ja valvontavirastosta kuuden kuukauden kuluessa tämän lausunnon antamispäivästä. Suoritemaksua koskeva oikaisuvaatimusohje on liitteenä.

Lausunto
20.8.2026
LVV-U/67941/2026
Julkinen

Lupa- ja valvontavirasto
Postiosoite: PL 20, 13035 LVV
Puhelinvaihde: 0295 254 000
kirjaamo@lvv.fi | lvv.fi

Tämä asiakirja LVV-U/67941/2026 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LVV-U/67941/2026 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Juutinen Riikka 20.08.2026 16:32

Esittelijä Kangas Veli-Matti 20.08.2026 13:33